

Lausuntopyyntö naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen ja sen valmistelun rangaistavuuden selkeyttämistä, tapon syyteoikeuden vanhentumista ja lapsensurman kumoamista koskevasta HE-luonnoksesta

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen ja sen valmistelun rangaistavuuden selkeyttämistä, tapon syyteoikeuden vanhentumista ja lapsensurman kumoamista koskevasta HE-luonnoksesta.

Esityksessä ehdotetaan, että naisen sukuelinten silpominen ja silpomisen valmistelu säädettäisiin rangaistavaksi erillisin rikoslain säännöksin. Naisen sukuelinten silpominen kattaisi naisen ulkoisen sukuelimen vahingoittamisteot, mukaan lukien sukuelimen poistamisen kokonaan tai osittain. Valmistelu puolestaan kattaisi naisen tai tytön viemisen ulkomaille silpomista varten tai muunlaisen naisen tai tytön pakottamisen tai järjestämisen alistumaan silpomiseen.

Kahdeksaatoista vuotta nuorempaan henkilöön kohdistuneen naisen sukuelinten silpomisen ja naisen sukuelinten silpomisen valmistelurikoksen osalta säädettäisiin erityisestä syyteoikeuden vanhentumisajan alkamisajankohdasta.

Lisäksi syyteoikeuden vanhentumista koskevia rikoslain säännöksiä muutettaisiin niin, että syyteoikeus ei vanhentuisi, jos kysymyksessä olisi täytetty tappo. Oikeus tuomita rangaistus täytetystä taposta ei myöskään vanhentuisi.

Esityksessä ehdotetaan myös rikoslain lapsensurmaa koskevan rangaistussäännöksen kumoamista tarpeettomana.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen Vahva ja välittävä Suomi -hallitusohjelman mukaisesti tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen kriminalisoidaan rikoslaissa nykyistä selkeämmin. Myös alaikäisen tytön vieminen ulkomaille sukuelinten silpomista varten kriminalisoidaan. Hallitusohjelmakirjausten toteuttamisen lisäksi esityksessä on huomioitu valmisteltavana olevan naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan torjumista koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin sisältämät naisen sukuelinten silpomista koskevat velvoitteet.

Hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti hallitus selvittää tahallisten henkirikosten syyteoikeuden vanhentumisajan pidentämistä tai syyteoikeuden vanhentumisesta luopumista ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin. Lisäksi hallitusohjelman mukaan kumotaan lapsensurmaa koskeva rikoslain 21 luvun 4 § tarpeettomana.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on vahvistaa naisten ja tyttöjen hengen ja terveyden suojaa sekä heidän ruumiillista koskemattomuuttaan ja seksuaalista itsemääräämisoikeuttaan. Täytetyn tapon syyteoikeuden vanhentumisajasta luopumisen tavoitteena on varmistaa, että rikosoikeudellista vanhentumista koskevat säännökset eivät aseta estettä tekijän saattamiselle vastuuseen täytetystä taposta ottaen huomioon, että rikos voi olla selvitetävissä hyvinkin pitkän ajan jälkeen.

Esityksellä toteutetaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteita liittyen turvalliseen ja kriisinkestävään oikeusvaltioon.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen ja sen valmistelun rangaistavuuden selkeyttämistä, tapon syyteoikeuden vanhentumista ja lapsensurman kumoamista koskevasta HE-luonnoksesta.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi-palvelussa julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Myös jakelulistan ulkopuoliset tahot voivat halutessaan antaa lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-palveluun. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi-palvelun verkkosivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Lisätietoa lausuntopalvelu.fi-palvelun käytöstä voi pyytää palvelun ylläpidosta osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. VAHVA-ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/7196/2021.

Lausunto on mahdollista antaa myös sähköpostitse lähettämällä lausunto oikeusministeriön kirjaamoon (kirjaamo.om(at)gov.fi). Sähköpostitse lähetetyissä lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/7196/2021.

Huomaattehan, että kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja julkaistaan lausuntopalvelu.fi-palvelussa.

Oikeusministeriö ei maksa palkkiota pyydytyistä eikä annetuista lausunnoista.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan **viimeistään 23.5.2024 klo 16.15 mennessä**. Lausuntoaika on hiukan kuutta viikkoa lyhyempi, mutta tässä verrattain suppeassa esityksessä 5 viikkoa turvaa riittävästi osallistumisoikeuksien toteutumisen.

Valmistelijat

Lisätietoa asiasta antavat:

Lainsäädäntöneuvos Mia Spolander, mia.spolander@gov.fi, p. 029 515 0332 (poissa 6.5.2024 asti)

Erityisasiantuntija Sonja Sjöman, sonja.sjoman@gov.fi, p. 029 515 0237 (poissa 28.4.2024 asti)

Erityisasiantuntija Sini Nieminen, sini.nieminen@gov.fi, p. 029 515 0323

Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM019:00/2021> - Hankesivu (hanke naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen rangaistavuuden selkeyttämisestä rikoslaissa)

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM019:00/2021> - Statsrådets projektportal (lagberedningsprojektet för att bereda förslag till sådana bestämmelser i strafflagen som tydligare kriminaliserar könsstympning av flickor och kvinnor)

Liitteet:

[HE-luonnos 16.4.2024.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi

[Propositionens huvudsakliga innehåll och paragrafer.pdf](#) - Esityksen tiivistelmä ja pykälät ruotsiksi

Jakelu:

African Care ry

Amnesty International Suomen osasto ry

Eduskunnan oikeusasiamies

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri

Etelä-Suomen syyttäjäalue

Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI)

Fenix Helsinki ry

Folkhälsan

Hannu Lauerma (psykiatri)

Helsingin hovioikeus

Helsingin Islam Keskus / imaami Abdirizak Sugulle

Helsingin juutalainen seurakunta

Helsingin kaupunki

Helsingin käräjäoikeus

Helsingin poliisilaitos

Helsingin yliopisto / dekaani Johanna Niemi

Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta

Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta / emeritusprofessori

Raimo Lahti

HUS Uusi lastensairaala
Hämeen poliisilaitos
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Intersukupuolisten ihmisoikeudet - ISIO ry
Itä-Suomen hovioikeus
Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta
Itä-Uudenmaan kärjäoikeus
Julkiset Oikeusavustajat ry
Katolinen kirkko Suomessa
Korkein oikeus
Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (KRIMO)
Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunta
Lapsiasiavaltuutettu
Lasten perusoikeudet – Children´s Fundamental Rights ry
Lastensuojelun Keskusliitto ry
Liikenne- ja viestintäministeriö
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Länsi-Suomen syyttäjäalue
Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus
Lääkäriliitto
Maahanmuuttovirasto
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry – Mannerheims Barnskyddsförbund
rf
Miesjärjestöjen keskusliitto (MJKL) - Mansorganisationernas
centralförbund rf
Monika-Naiset liitto ry
Naisjärjestöjen Keskusliitto ry
Oikeuspoliittinen yhdistys – Rättspolitiska föreningen Demla ry
Oikeusrekisterikeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun kärjäoikeus
Pakolaisneuvonta ry
Pelastakaa Lapset ry
Poliisihallitus
Rikosuhripäivystys
Rovaniemen hovioikeus
Sexpo-Säätiö
Sinikka Suominen
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Asianajajaliitto – Finlands Advokatförbund
Suomen esteettiset plastiikkakirurgit ry
Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus
Suomen Gynekologiyhdistys ry – Finlands Gynekologförening rf
Suomen Kätilöliitto ry
Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry
Suomen lastenkirurgiyhdistys Sulamaa-seura ry
Suomen muslimifoorumi
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Plastiikkakirurgiyhdistys (Fenniae ry)

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry – Finlands Polisorganisationers
Förbund rf
Suomen somalialaisten sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten yhdistys
SSTA
Suomen Syyttäjäyhdistys ry
Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry
Tasa-arvovaltuutettu
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Tiina Alakärppä
Trasek ry
Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta
(ETENE)
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vapaa-ajattelijain liitto ry
Väestöliitto
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Åbo Akademin yhteiskuntatieteiden, kauppatieteiden ja oikeustieteiden
tiedekunta

Lausunnonantajan lausunto

1. Naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomista koskevat kommentit ja huomiot
2. Naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen valmistelua koskevat kommentit ja huomiot
3. Rikosoikeudellista vanhentumista koskevat kommentit ja huomiot
4. Lapsensurmaa koskevat kommentit ja huomiot
5. Kommentit ja huomiot esitysluonnoksen johdosta muihin lakeihin tehtäviin muutoksiin
6. Muut esitykseen liittyvät kommentit ja huomiot

Hinkkanen Ville
Oikeusministeriö

Spolander Mia
Oikeusministeriö